

Warszawa, dnia 30 marca 2020 r.

Opinia prawna

w przedmiocie interpretacji rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 września 2002 r. *w sprawie przypadków otrzymywania przez policjanta wyżywienia oraz norm tego wyżywienia*
(Dz. U. z 2002 r., Nr 166 poz. 1366, z późn. zm.)

Naczelnik Wydziału Poczty Specjalnej Biura Bezpieczeństwa Informacji Komendy Głównej Policji pismem z dnia 25 lutego 2020 r. l. dz. Nps-246/20 wystąpił z prośbą o wydanie opinii prawnej w przedmiocie, czy funkcjonariuszom Wydziału Poczty Specjalnej Biura Bezpieczeństwa Informacji Komendy Głównej Policji, realizującym konwoje poczty specjalnej do komend wojewódzkich Policji przysługuje wyżywienie na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 września 2002 r. *w sprawie przypadków otrzymywania przez policjanta wyżywienia oraz norm tego wyżywienia*.

Mając na uwadze powyższe wskazać należy, że zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. *o Policji* (Dz. U. z 2020 r., poz. 360, z późn. zm.) policjantowi w czasie wykonywania obowiązków służbowych przysługuje wyżywienie lub równoważnik pieniężny w zamian za wyżywienie.

Na podstawie delegacji zawartej w art. 72 ust. 2 ustawy o Policji zostało wydane rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 września 2002 r. *w sprawie przypadków otrzymywania przez policjanta wyżywienia oraz norm tego wyżywienia*.

Z treści § 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 września 2002 r. *w sprawie przypadków otrzymywania przez policjanta wyżywienia oraz norm tego wyżywienia* wynika, że użyte w rozporządzeniu określenie „okres zimowy” oznacza okres od dnia 1 listopada do dnia 31 marca.

Stosownie natomiast do § 4a rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 września 2002 r. *w sprawie przypadków otrzymywania przez policjanta wyżywienia oraz norm tego wyżywienia* norma dodatkowa DU w wymiarze 171% jako posiłek profilaktyczny przysługuje bezpłatnie w naturze policjantowi pełniącemu w okresie zimowym służbę na wolnym powietrzu co najmniej przez 4 godziny dziennie, który nie korzysta w tym czasie z bezpłatnego wyżywienia w naturze.

Powyższe uregulowania prawne są jasne i wprost stanowią, iż obowiązek zapewnienia policjantom posiłku profilaktycznego jest uzależniony od pełnienia służby w warunkach uciążliwych w okresie od dnia 1 listopada do dnia 31 marca, związanych z określonym wysiłkiem fizycznym policjanta (tj. pełnieniem służby na wolnym powietrzu przez co najmniej przez 4 godziny dziennie), powodującym konkretny wydatek energetyczny wynikający z realizacji zadań i czynności służbowych co do zasady w niskich temperaturach, przy czym funkcjonariusz nie może korzystać w tym czasie z bezpłatnego wyżywienia w naturze.

Mając na uwadze powyższe wyjaśnienia jednak wymaga co należy rozumieć pod pojęciem „pełnienia służby na wolnym powietrzu” wskazane pojęcie nie zostało bowiem skonkretyzowane w przepisach prawa, jest ono jednak stosunkowo jasne. Przede wszystkim należy zgodzić się z tezą, iż odnosi się ono do określonych stanów faktycznych, polegających na wykonywaniu obowiązków służbowych na wolnym powietrzu, a więc przy bezpośrednim oddziaływaniu warunków atmosferycznych. Służba musi być zatem pełniona poza zamkniętymi pomieszczeniami, bez względu na ich rodzaj. Posiłek profilaktyczny bowiem, co już zostało wskazane powyżej, pełni funkcję zabezpieczającą przed ujemnymi skutkami pobytu funkcjonariusza w porze zimowej na wolnym powietrzu i wynika z konieczności utrzymywania określonego zasobu energetycznego.

Co do zasady nie powinien więc budzić wątpliwości fakt, iż policjant, który realizuje np. zadania i czynności służbowe na podstawie zarządzenia Nr 30 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 września 2017 r. w sprawie *pełnienia służby na drogach* (Dz.Urz.KGP z 2017 r. poz. 64, z późn. zm.), czy też zarządzenia nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie *form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym* (Dz.Urz.KGP z 2018 r. poz. 108, z późn. zm.), będzie uprawniony do posiłku profilaktycznego, o którym mowa w § 4a rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 września 2002 r. w sprawie *przypadków otrzymywania przez policjanta wyżywienia oraz norm tego wyżywienia*.

Z treści natomiast pisma Naczelnika Wydziału Poczty Specjalnej Biura Bezpieczeństwa Informacji Komendy Głównej Policji z dnia 25 lutego 2020 r. l. dz. Nps-246/20 wynika, że „(...) konwoje są realizowane w następujący sposób:

- 1) Pociągami PKP Intercity – policjanci są przewożeni pojazdem służbowym z siedziby wydziału na dworzec kolejowy Warszawa Centralna, gdzie wsiadają do pociągu z zarezerwowanym przedziałem. Po przybyciu do docelowego dworca kolejowego (w mieście wojewódzkim) dokonują wymiany poczty na terenie dworca i tam oczekują na pociąg powrotny (od 60 do 100 minut) lub są przewożeni pojazdem służbowym do siedziby KWP. Po przyjeździe na Dworzec Centralny w Warszawie są przewożeni pojazdem służbowym do WPS. Czas konwoju wynosi od 6 godz. 30 min. do 18 godz. i 40 min.
- 2) Pojazdem służbowym (...).”

Uwzględniając powyższe należy wskazać, iż z powyższych przykładów wynika, iż funkcjonariusze realizujący zadania i czynności służbowe w Wydziale Poczty Specjalnej Biura Bezpieczeństwa Informacji Komendy Głównej Policji co do zasady nie wykonują obowiązków służbowych na wolnym powietrzu, a więc przy bezpośrednim oddziaływaniu warunków atmosferycznych i to w wymiarze ściśle określonym w § 4a rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 września 2002 r. w sprawie *przypadków otrzymywania przez policjanta wyżywienia oraz norm tego wyżywienia*. Sam natomiast przejazd określonym środkiem komunikacji - pociągiem lub pojazdem służbowym nie może być interpretowany jako służba na wolnym powietrzu. W takim bowiem przypadku nie dochodzi do bezpośredniego oddziaływania na policjanta warunków atmosferycznych, a tym samym brak jest konieczności utrzymywania jego zasobu energetycznego na określonym poziomie.

Trzeba również podkreślić, iż brak jest podstaw do utożsamiania pojęcia „służby na wolnym powietrzu co najmniej przez 4 godziny dziennie” ze „służbą poza siedzibą wydziału” w wymiarze przekraczającym 4 godziny dziennie.

Oczywistym natomiast pozostaje, iż może zdarzyć się sytuacja, w której funkcjonariusze wyżej wskazanej komórki organizacyjnej Policji będą spełniali kryteria określone w danej normie prawnej. To jednak przełożeni zobligowani są do dokumentowania okoliczności świadczących o spełnieniu przez poszczególnych funkcjonariuszy warunków do uzyskania omawianego świadczenia, bowiem to oni sprawują bezpośredni nadzór nad zadaniami realizowanymi przez podległych im policjantów. Świadczenie to co prawda przysługuje z mocy samego prawa, co już zostało podniesione powyżej, ale wiąże się z określonym stanem faktycznym, który w każdej sprawie powinien być ustalony w sposób precyzyjny.

W tym miejscu zwrócić należy także uwagę na brzmienie § 3 ust. 1 pkt 12 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 września 2002 r. *w sprawie przypadków otrzymywania przez policjanta wyżywienia oraz norm tego wyżywienia*, który stanowi, że wyżywienie według normy szkolnej SZ przysługuje bezpłatnie w naturze policjantowi skierowanemu do wykonywania czynności służbowych poza miejscem stałego pełnienia służby (w warunkach uzasadniających wypłatę diet), za zgodą policjanta.

Kwestie natomiast związane z danym zagadaniem zostały unormowane w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 października 2002 r. *w sprawie wysokości, warunków i trybu przyznawania policjantom należności za podróże służbowe i przeniesienia* (Dz.U. Nr 191, poz. 1598, z późn. zm.).

Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 października 2002 r. *w sprawie wysokości, warunków i trybu przyznawania policjantom należności za podróże służbowe i przeniesienia* z tytułu krajowej podróży służbowej policjantowi, z zastrzeżeniem ust. 2, przysługują diety na pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia.

Stosownie natomiast do § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 października 2002 r. *w sprawie wysokości, warunków i trybu przyznawania policjantom należności za podróże służbowe i przeniesienia* policjantowi, którego stałym miejscem pełnienia służby jest obszar gminy, w przypadku odbywania krajowej podróży służbowej w jej granicach administracyjnych przysługuje jedynie zwrot kosztów przejazdów, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a.

Z treści natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 października 2002 r. *w sprawie wysokości, warunków i trybu przyznawania policjantom należności za podróże służbowe i przeniesienia* wynika, że kwotę diety ustala się w wysokości określonej w przepisach o wysokości oraz warunkach ustalania należności przysługujących pracownikowi z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju, wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy.

Z § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 października 2002 r. *w sprawie wysokości, warunków i trybu przyznawania policjantom należności za podróże służbowe i przeniesienia* wynika natomiast, że jeżeli krajowa podróż służbowa trwa:

- 1) nie dłużej niż dobę i wynosi mniej niż 8 godzin – dieta nie przysługuje, od 8 do 12 godzin – przysługuje 1/2 diety, ponad 12 godzin – przysługuje dieta w pełnej wysokości;
- 2) dłużej niż dobę – za każdą dobę przysługuje dieta w pełnej wysokości, a za niepełną, ale rozpoczętą dobę: do 8 godzin – przysługuje 1/2 diety, ponad 8 godzin – przysługuje dieta w pełnej wysokości.

Dieta nie przysługuje za czas pobytu w stałym miejscu pełnienia służby lub zamieszkania bądź na leczeniu w szpitalu lub innym zakładzie leczniczym (pkt 1) oraz w przypadkach, w których policjant otrzymuje całodzienne bezpłatne wyżywienie w naturze lub równoważnik pieniężny w zamian za wyżywienie (pkt 2) (§ 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 października 2002 r. w sprawie wysokości, warunków i trybu przyznawania policjantom należności za podróże służbowe i przeniesienia).

Kwotę diety zmniejsza się o koszt otrzymanego bezpłatnego wyżywienia przyjmując, że każdy bezpłatny posiłek stanowi odpowiednio śniadanie – 25% diety (pkt 1), obiad – 50% diety (pkt 2) i kolacja – 25% diety (pkt 3) (§ 4 ust. 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 października 2002 r. w sprawie wysokości, warunków i trybu przyznawania policjantom należności za podróże służbowe i przeniesienia).

Mając na uwadze powyższe, a także odpowiadając na pytanie, czy „(...) wyżywienie będzie przysługiwało policjantom realizującym zadania na terenie Warszawy (wymiana poczty w obiektach KGP oraz siedzibach podmiotów pozapolicyjnych obsługiwanych na podstawie zawartych umów i porozumień), jeżeli czas służby poza siedzibą wydziału przekroczy 4 godziny dziennie (...)” należy udzielić odpowiedzi negatywnej, chyba, że jak to już zostało wskazane powyżej będą oni wykonywać obowiązki służbowe na wolnym powietrzu w okresie zimowym, a więc przy bezpośrednim oddziaływaniu warunków atmosferycznych i w wymiarze ściśle określonym w § 4a rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 września 2002 r. w sprawie przypadków otrzymywania przez policjanta wyżywienia oraz norm tego wyżywienia, np. będą przemieszczać się do danych jednostek pieszo, a czas realizowanych w ten sposób zadań i czynności służbowych przekroczy 4 godziny dziennie.

RADCA PRAWNY
Biura Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej
Komendy Głównej Policji

Olivia WIERZCHA